

KVALITETSDEKLARATION

Miljöräkenskaper – Kemikalieindikatorer

Ämnesområde

Miljö

Statistikområde

Miljöräkenskaper

Produktkod

MI1301

Referenstid

2015

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål.....	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll.....	3
1.2.1 Objekt och population	4
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	4
1.2.5 Referenstider	4
2 Tillförlitlighet.....	4
2.1 Tillförlitlighet totalt.....	4
2.2 Osäkerhetskällor	5
2.2.1 Urval	5
2.2.5 Bearbetning	6
2.2.6 Modellantaganden	6
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	6
3 Aktualitet och punktlighet	6
3.1 Framställningstid	6
3.2 Frekvens	7
3.3 Punktlighet	7
4 Tillgänglighet och tydlighet.....	7
4.1 Tillgång till statistiken	7
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik.....	7
4.3 Presentation	7
4.4 Dokumentation	7
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	8
5.1 Jämförbarhet över tid	8
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	8
5.3 Sam användbarhet i övrigt	8
5.4 Numerisk överensstämmelse	8
Allmänna uppgifter	8
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	8
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	8
C Bevarande och gallring	9
D Uppgiftsskyldighet.....	9
E EU-reglering och internationell rapportering.....	9
F Historik.....	9
G Kontaktuppgifter.....	9

Statistikens kvalitet

1 Relevans

Statistiken syftar till att redovisa olika branschers totala användning av miljö- och hälsofarliga kemiska produkter.

Statistiken publicerades för första gången 2006 efter några år av utvecklingsarbete. Större förändringar som har skett sedan dess innefattar en ny statistisk klassifikation om branschernas indelningar (Svensk Näringsgrens Indelning) samt ett nytt klassificeringssystem för kemikaliernas egenskaper.

Den första klassificeringen togs i bruk 2007, den andra fasas fortfarande in.

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Ett syfte med miljöräkenskaper är att de ska användas som beslutsunderlag för ekonomisk politik och miljöpolitik, men det är även ett system som är uppbyggt för att vara ett stöd i den nationella uppföljningen av både internationella och nationella miljömål.

Kemikalieindikatorerna, som är en komponent i miljöräkenskaperna, syftar till att ge kunskap om hur stor användningen av olika hälso- och miljöfarliga kemikalier är i olika branscher, och särskilt koppla denna användning mot den ekonomiska aktiviteten i branscherna (hur mycket kemikalier det går åt per krona förädlingsvärde eller per krona produktionsvärde).

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

En undersökning om vilka användningsområden och användare som hittills funnits för miljöräkenskapernas statistik gjordes i rapporten SCB 2015.¹ Där konstateras att offentliga utredningar, miljö-, finans- och näringsdepartementen, och myndigheter som Naturvårdsverket och Konjunkturinstitutet men även regioner, andra organisationer och forskare är vanliga användare av statistiken.

För kemikalieindikatorerna finns följande användningsområden:

- Statistik över användningen av kemiska produkter per bransch använd av t.ex. Boverket.
- Massmedia för nyhetsbevakning och som underlag för artiklar om användningen av kemiska produkter i samhället.
- Som underlag till forskning.

1.2 Statistikens innehåll

Målstorhet när det gäller statistikens innehåll är användningen av hälso- och miljöfarliga kemikalier per bransch. Statistiken bygger på uppgifter från det s.k. Produktregistret hos Kemikalie-inspektionen över användning av miljö- och hälsoskadliga produkter. Detta är baserat på uppgifter från företag och

¹ https://www.unece.org/fileadmin/DAM/stats/documents/ece/ces/ge.33/2015/mtg2/S2_background_paper_SE.pdf

används bland annat av Kemikalieinspektionen som underlag för inspektioner och riskbedömning. För den här statistiken görs enbart ett aggregerat uttag av data vilket redovisar användningen per bransch. Data för petroleumbränslen per bransch tas från miljöräkenskaperna vilka i sin tur är baserat på uppgifter från Energimyndigheten. Data över förädlingsvärden tas från Nationalräkenskaperna.

1.2.1 Objekt och population

Intressepopulationen är alla användare av kemiska produkter och målpopulationen är de företag som använder kemiska produkter. Populationsavgränsningen görs alltså vid företagen, eftersom det är svårt att samla in uppgifter om kemikalieanvändningen i hushållen. Indirekt finns dock hushållens kemikalieanvändning med, på så sätt att det ingår i kemikalieanvändningen hos de branscher som säljer vidare kemikalierna till olika konsumenter. Det går dock ej att se om dessa konsumenter är hushåll eller företag. Målobjekten är alla de olika kemiska produkterna, och observationsobjekten är de kemiska produkter som har en användning lika med eller över 100 kg per företag.

Data sammanställs för de kemiska produkter som är klassificerade som miljö- och hälsofarliga enligt direktiv 67/548/EC och enligt den nyare CLP-förordningen (EG) nr 1272/2008 och som finns inrapporterade till Kemikalieinspektionens produktregister. (Med kemisk produkt avses varor listade i SFS 1998:941.)

1.2.2 Variabler

Intresse-, mål- och observationsvariabler kan betraktas som lika, och dessa är: kvantiteten användning i ton av kemiska produkter per bransch och till export, samt farokodsklassningen per kemisk produkt. Utöver dessa variabler för de kemiska produkterna, tillkommer branschernas förädlingsvärden beräknade i 2008 års fasta priser, miljoner SEK.

1.2.3 Statistiska mått

Summa kvantiteter (ton, 1 000-tal ton), procenttal.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Redovisning sker per bransch och för export, per kemikalier klassade som hälsofarliga respektive miljöfarliga, och för petroleumbaserade respektive ej petroleumbaserade kemikalier.

1.2.5 Referenstider

Redovisningen innehåller uppgifter från kalenderåret 2015 samt för hela tidsserierna 2008–2015.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Som nämnts ovan bygger statistiken på data från Kemikalieinspektionens produktregister. Detta är uppbyggt av uppgifter från företag; om dessa yrkes-

mässigt tillverkar eller till Sverige för in kemiska produkter eller biotekniska organismer, för vidare överlåtelse i eget namn förpackar, packar om eller byter namn på kemiska produkter eller biotekniska organismer; för vidare överlåtelse gör beredningar (blandningar) av kemiska produkter eller biotekniska organismer; tillverkar eller till Sverige för in kemiska bekämpningsmedel som är anmälningspliktiga.

Ovanstående gäller: För anmälningspliktiga produkter som anges med statistiskt tullnummer i förordningen (2008:245) om kemiska produkter och biotekniska organismer. Om den årliga volymen är minst 100 kg per produkt.

Uppdateringar: Företagen ska en gång per år meddela föregående års kvantitet, avanmäla och nyanmälda produkter samt uppdatera uppgifterna om kemiska sammansättningar för produkter om de har förändrats under året.

Överträdelse mot reglerna kan medföra att en miljöstraffavgift tas ut av företaget.

2.2 Osäkerhetskällor

Statistiken bygger på data från Kemikalieinspektionens produktregister, vilket är en totalundersökning där samtliga företag som tillverkar eller importerar kemikalier måste rapportera in dessa till produktregistret. Se mer under ramtäckning nedan. Data över användningen av kemikalier baseras på att företagen rapporterar in till vilka andra företag som tillverkningen eller importen säljs.

2.2.1 Urval

Alla kemiska produkter klassificerade som Mycket giftig (T+), Giftig (T), Frätande (C), Hälsoskadlig (Xn) och Irriterande (Xi) enligt KIFS2005:7; eller från och med 2009 klassificerade som Frätande (GHS05), Giftig(GHS06), Skadlig (GHS07) och Hälsoskadelig (GHS08) enligt den s.k. CLP-förordningen (EG) nr 1272/2008 eller den nya CLP-förordningen(EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av kemiska ämnen och blandningar (CLP) tas med i uttaget från Kemikalieinspektionens produktregister.

2.2.2 Ramtäckning

Uppgifterna i produktregistret regleras genom förordning (2008:245) om kemiska produkter och biotekniska organismer, §§ 3-6, bilaga till denna samt föreskrifter (KIFS 2008:2) om kemiska produkter och biotekniska organismer. Samtliga kemiska produkter som importeras, tillverkas eller namnbyts i mer än 100 kg ska vara anmälda till registret. Eftersom import och tillverkning av kemiska produkter innebär kemikalieavgifter måste uppgifter om mängder alltid inkomma och därför finns inget bortfall när det gäller kvantitetsuppgifter.

För uppgifter om produktens kemiska sammansättning varierar täckningsgraden beroende på vilken produktgrupp produkten tillhör men ligger för de kvantitativt stora produktgrupperna väl över 95 procent.

2.2.3 Mätning

Produktregistret är ett administrativt register som registrerar kemiska produkter och det är anmälningsplikt för volymer över 100 kg per produkt. Inkomna uppgifter granskas fortlöpande, aktiv registervård bedrivs och felaktigheter rättas. För mer information om anmälan till produktregistret, se följande länk:

<https://www.kemi.se/hitta-direkt/produktregistret/anmalningspliktiga-produkter>

2.2.4 Bortfall

Det förekommer att företag struntar i att anmäla att de importerar eller tillverkar kemiska produkter. Det förekommer också att företag underlåter att anmäla alla sina produkter. Inte alla företag känner heller till att kemiska produkter skall anmälas eller vilka. Vid inspektioner av företag, både av Kemi och av kommuner, samt vid jämförelse med uppgifter i andra källor upptäcks sådant bortfall. Någon systematisk genomgång av detta bortfall har inte gjorts sedan mitten av 90-talet.

2.2.5 Bearbetning

Produktregistret är ett offentligt register. Det används för att ge underlag till och besvara frågor från myndigheter, företag, utbildningsväsendet och media. För återkommande statistik finns fasta bearbetningsrapporter. I övrigt skräddarsys bearbetningen av data efter frågan.

2.2.6 Modellantaganden

För att undvika dubbelräkningar när det gäller kemikalier som har flera farokoder, så skrivs kvantiteten per farokod för kemikalien ned på så sätt att summan av kvantiteterna för de olika farokoderna blir hundra procent. Detta innebär att i redovisningen över hälsofarliga kemikalier så räknas sådana kemikalier som har flera farokoder för hälsofara endast en gång. Miljöfarliga kemikalier har bara en farokod, och behöver därför ej skrivas ned. I redovisningen över hälso- och miljöfarliga kemikalier, så räknas sådana kemikalier som har både farokoder för hälsofara respektive miljöfara endast en gång.

Data över användningen av kemikalier baseras på att företagen rapporterar in till vilka andra företag som tillverkningen eller importen säljs.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Statistiken över kemikalieindikatorer kan betraktas som slutlig när den publiceras.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Föregående års kvantiteter och nya produkter anmäls till produktregistret fram till 28 februari. Kvantitetsuppgifterna har inregistrerats vid halvårsskiftet. Sammansättningsuppgifterna tar längre tid att registrera, men en preliminär upplaga av föregående års data finns tillgänglig från 1

september. Den slutliga upplagan fastställs efter granskning i januari året därpå. Framställningstiden är cirka 1 år.

3.2 Frekvens

Publicering och uppgiftsinsamling för undersökningen sker årligen.

3.3 Punktlighet

Punktligheten är god. Statistiken redovisas i enlighet med planerad redovisning i publiceringskalendern.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken finns tillgänglig på miljöräkenskapernas hemsida på SCB:s webbplats, i form av tabeller och diagram samt statistiknyhet:

www.scb.se/mi1301

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Det går att få tillgång till mer detaljerade data på kemikalieanvändningen vad gäller branschuppdelning, farokoder och funktioner. Sådana data kan beställas inom ramen för SCB:s uppdragsverksamhet, men kan eventuellt komma att aggregeras på grund av sekretess. Viktigt att notera dock är att dessa data ej går att aggregera över flera farokoder utan risk för dubbelräkning. I övrigt hänvisas främst till Kemikalieinspektionen.

4.3 Presentation

Statistiken redovisas i form av texter, tabeller och diagram på miljöräkenskapernas hemsida på SCB:s webbplats.

4.4 Dokumentation

För metodbeskrivning finns rapporten "Chemical product indicator by industry – fossil fuels, cement and other chemical products classified as hazardous to health or environment 1996-2001". Viveka Palm and Annica Carlsson, 2003. Report to Eurostat. Finns tillgänglig via SCB:s webbplats: www.scb.se/statistik/MI/MI1202/1996I01/MI1202_1996I01_BR_MIFT0406.pdf

I denna kvalitetsdeklaration dokumenteras hur statistiken tagits fram och dess kvalitet.

Framtagningen av statistiken och statistikregistret beskrivs i Statistikens framtagning (SCBDOK).

Dokumentationen finns på miljöräkenskapernas hemsida på SCB:s webbplats:

www.scb.se/mi1301

Hela kvalitetsdeklarationen för produktregistret finns tillgänglig via Kemikalieinspektionens webbplats:

http://www3.kemi.se/Documents/Statistik/KemI-stat/Kvalitetsdeklaration_produkregister2008.pdf

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Uppgifter ur produktregistret är i de allra flesta fall jämförbara från år till år.

2017 gjordes en metodomläggning som innebär att publicerade data över kemikalieanvändningen ej längre är dubbelräknade för sådana kemikalier som har flera farokoder. En ny tidsserie 2008–2015 togs fram baserat på denna nya metod. Data för år före 2008 redovisas ej längre.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Statistiken är jämförbar mellan de ingående branscherna.

5.3 Sammanvändbarhet i övrigt

Statistik om kemikalieindikatorer (branschernas användning av miljö- och hälsofarliga kemiska produkter) kan kombineras med statistik inom miljöräkenskaperna och annan branschfördelad statistik.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Inga brister har noterats vad gäller den numeriska överensstämmelsen mellan olika statistikvärden.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Statistikprodukten miljöräkenskaper är officiell statistik men denna delprodukt, kemikalieindikatorer, är en vidarebearbetning av existerande data som redovisar ett begränsat antal indikatorer. Statistiken som Kemikalieinspektionen producerar på basis av produktregistret är officiell statistik.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

C Bevarande och gallring

Bevarandestatus under utredning.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99).

E EU-reglering och internationell rapportering

Det finns ingen EU-reglering om statistik över kemikalieindikatorer.

F Historik

Statistiken publicerades för första gången 2006 efter några år av utvecklingsarbete. Större förändringar som har skett sedan dess innefattar en ny statistisk klassifikation om branschernas indelningar, SNI 2007, samt ett nytt klassificeringssystem för kemikaliernas egenskaper.

Den första klassificeringen togs i bruk 2008, den andra fasas fortfarande in.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistiska Centralbyrån
Kontaktinformation	Mårten Berglund
E-post	fornamn.efternamn@scb.se
Telefon	010-479 43 13